

Lovforslag nr. L 106. Fremsat den 28. januar 2009 af justitsministeren (Brian Mikkelsen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om børns forsørgelse, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forældreansvarsloven

(Terminaladgang til økonomiske oplysninger, klagefrist m.v.)

§ 1

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 352 af 15. maj 2003, som ændret ved § 7 i lov nr. 446 af 9. juni 2004, § 24 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 24 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 4, ændres »halvårsvis« til: »månedsvis«.

2. Efter § 15 indsættes:

»§ 16. Statsforvaltningen kan til enhver tid efter ansøgning ændre et bidrag.«

3. Efter § 19 indsættes i *kapitel 4*:

»§ 20. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller justitsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.«

4. I § 21 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Klage skal indgives inden 1 år efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Justitsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

5. I § 21 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

§ 2

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 37 af 5. januar 1995, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 446 af 9. juni 2004, § 28 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og senest ved § 28 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 indsættes:

»§ 9 a. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller justitsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.«

2. I § 52 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives inden 1 år efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Justitsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

3. I § 52 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

§ 3

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 504 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »Justitsministeren«, »ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »justitsministeren« og »ministeren for familie- og forbrugeranliggenders« til: »justitsministerens«.

2. I § 16, stk. 1, nr. 3, ændres »kirkeministeren« til: »justitsministeren«.

3. I § 25, stk. 2, og § 27, stk. 1 og 2, ændres »skiftelovens« til: »lov om skifte af fællesbo m.v.«.

4. I § 50, stk. 1, ændres »statsamtet« til: »statsforvaltningen«.

5. I § 58 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives inden 1 år efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Justitsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

6. I § 58 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

7. Efter § 58 b indsættes i *kapitel 5 a*:

»§ 58 c. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at

give statsforvaltningen eller justitsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.«

§ 4

I forældreansvarsloven, jf. lov nr. 499 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 38 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil efter denne lov få terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. oktober 2009, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 21, stk. 4, i lov om børns forsørgelse, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 5, § 52 a, stk. 4, i lov om ægteskabets retsvirkninger, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 3, § 58 a, stk. 4, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 6, og § 38, stk. 2, i forældreansvarsloven, som affattet ved denne lovs § 4, nr. 1.

Stk. 3. § 21, stk. 2, i lov om børns forsørgelse, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4, § 52 a, stk. 2, i lov om ægteskabets retsvirkninger, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2, og § 58 a, stk. 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 5, finder kun anvendelse for afgørelser, som statsforvaltningen træffer efter lovens ikrafttræden.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. Loven kan, bortset fra § 16, stk. 1, nr. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 2, ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne.

ørne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	3240
1.1. Lovforslagets overordnede formål	3240
1.2. Baggrund	3240
2. Oplysninger om parter økonomiske forhold	3240
2.1. Gældende ret	3240
2.1.1. Administrativ praksis i sager om fastsættelse og ændring af bidrag	3240
2.1.2. Administrativ praksis i sager om transportudgifter i forbindelse med samvær	3241
2.1.3. Forvaltningsretten	3241
2.1.4. Persondataloven	3242
2.2. Justitsministeriets overvejelser om terminaladgang til økonomiske oplysninger om parter hos SKAT	3242
3. Processuel skadevirkning	3244
3.1. Gældende ret	3244
3.2. Justitsministeriets overvejelser	3244
4. Månedsvis betaling af bidrag	3245
4.1. Gældende ret	3245
4.2. Justitsministeriets overvejelser	3245
5. Klagefrist	3245
5.1. Gældende ret	3245
5.2. Justitsministeriets overvejelser	3245
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	3246
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	3246
8. Administrative konsekvenser for borgerne	3246
9. Miljømæssige konsekvenser	3246
10. Forholdet til EU-retten	3246
11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.	3246
12. Sammenfattende skema	3247

1. Indledning

1.1. Lovforslagets overordnede formål

Det overordnede formål med dette lovforslag er at effektivisere og forenkle behandlingen af sager om bidrag på tre områder. Det foreslås:

- At statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) til brug for behandlingen af bidragssager og sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger om parternes økonomiske forhold hos told- og skatteforvaltningen (SKAT), herunder i indkomstregistret,
- at der i bidragssager indføres en klagefrist på et år,
- og at en parts manglende medvirken til oplysning af en bidragssag kan medføre, at der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag (processuel skadevirkning).

1.2. Baggrund

Reglerne om ægtefællebidrag i retsvirkningsloven og ægteskabsloven er fra henholdsvis 1925 og 1969, og reglerne om børnebidrag i lov om børns forsørgelse er fra 1960. Reglerne er kun ændret i begrænset omfang, siden de blev vedtaget. Samfundet og familiemønstrene har imidlertid siden da ændret sig markant. I lyset af de ændrede samfundsforhold er behandlingen af sager om bidrag løbende blevet justeret og effektiviseret.

Det overordnede formål med dette lovforslag er som nævnt at forenkle og effektivisere behandlingen af sager om bidrag på tre områder. Med forslaget sker en helt nødvendig tilpasning af den administrative behandling af disse sager til de krav, som borgerne stiller til en nutidig og effektiv sagsbehandling. Samtidig opnår man en tidssvarende og mere effektiv sagsbehandling, der udnytter de elektroniske muligheder for udveksling af oplysninger, som eksisterer i dag.

Det er hensigten med forslaget om terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om parterne hos SKAT, at statsforvaltningernes nuværende administrative behandling af bidragssager, hvor statsforvaltningen bl.a. indhenter oplysninger om parternes økonomiske forhold direkte hos parterne, skal ændres sådan, at statsforvaltningerne fremover selv indhenter disse oplysninger hos SKAT. Justitsministeren (Familiestyrelsen) vil som klageinstans også have brug for at kunne indhente nødvendige oplysninger om parternes økonomiske forhold hos SKAT. En sådan terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om parterne vil indebære adgang til flere registre hos SKAT, herunder indkomstregistret.

Det foreslås også, at statsforvaltningen ved behandlingen af sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil efter § 21, stk. 3, i forældreansvarsloven, jf. lov nr. 499 af 6. juni 2007, kan få terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger om parterne hos SKAT. Dette skyldes, at statsforvaltningen allerede i dag til brug for behandlingen af sådanne sager ofte indhenter oplysninger fra parterne om deres økonomiske forhold. Statsforvaltningens afgørelser om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil kan påklages til justitsministeren (Familiestyrelsen).

De foreslåede forenklinger og effektiviseringer i lovforslaget ved behandlingen af sager om bidrag m.v. retter sig ikke mod alle aspekter i de nævnte sager. Det er således kun den del af sagsbehandlingen, der vedrører indhentelse af oplysninger om parternes økonomiske forhold, klagefrist og muligheden for at anvende processuel skadevirkning, der foreslås ændret.

2. Oplysninger om parternes økonomiske forhold

2.1. Gældende ret

2.1.1. Administrativ praksis i sager om fastsættelse og ændring af bidrag

Afgørelser om størrelsen af et bidrag bliver truffet ud fra en vurdering af parternes økonomiske forhold, jf. § 14, i lov om børns forsørgelse, §§ 5 og 6, jf. § 2, i retsvirkningsloven og § 50, stk. 2, i ægteskabsloven. Dette indebærer efter praksis, at der skal foretages en vurdering af parternes samlede økonomiske forhold. Hvis en part er lønmodtager, vil der normalt blive lagt vægt på partens seneste tre måneders lønindkomst og seneste årsindkomst (renteindtægter m.v.). Er en part erhvervsdrivende, vil der normalt blive lagt vægt på den erhvervsdrivendes driftsmæssige resultat i virksomheden de seneste tre år.

En afgørelse om bidrag er således ikke kun udtryk for parternes aktuelle økonomiske forhold. Afgørelsen er også udtryk for statsforvaltningens vurdering af niveauet for parternes fremtidige indtjeningssevne, da afgørelsen skal være gældende indtil en eventuel senere ændring af bidraget.

Når statsforvaltningen modtager en ansøgning om fastsættelse eller ændring af et bidrag, indhenter statsforvaltningen oplysninger om parternes aktuelle økonomiske forhold med henblik på at kunne vurdere parternes evne til at betale bidrag og behov for bidrag. Statsforvaltningen anmoder normalt parterne om at indsende disse oplysninger. Da parterne ikke altid reagerer på statsforvaltningens anmodning om oplys-

F. t. l. vedr. børns forsørgelse m.v.

ninger, er det ofte nødvendigt at anmode parterne om oplysningerne igen.

I 2007 traf statsforvaltningerne ca. 32.300 afgørelser om bidrag – heraf vedrørte ca. 31.000 afgørelser børnebidrag, og ca. 1.300 afgørelser vedrørte ægtefællebidrag. Omkring 1.200 af disse afgørelser blev påklaget til justitsministeren (Familiestyrelsen) – heraf vedrørte ca. 1.000 afgørelser børnebidrag, og ca. 200 afgørelser vedrørte ægtefællebidrag.

SKAT har oplyst, at der er ca. 6.000 henvendelser om året fra statsforvaltningerne til SKAT om udlevering af økonomiske oplysninger til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag.

2.1.2. Administrativ praksis i sager om transportudgifter i forbindelse med samvær

Efter § 21, stk. 3, i forældreansvarsloven kan statsforvaltningen efter ansøgning træffe en afgørelse om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil.

Det fremgår af forældreansvarsloven, jf. Folketingsstidende 2006-07, Tillæg A, s. 4407, og Tillæg B, s. 907, at forældrene som udgangspunkt skal være fælles om ansvaret for transporten af barnet i forbindelse med samværet, sådan at samværsforælderen henter barnet hos bopælsforælderen ved samværets start, og at bopælsforælderen henter barnet hos samværsforælderen ved samværets slutning. Hver af forældrene afholder selv udgifterne til transporten. Dette udgangspunkt kan dog fraviges.

Ved behandlingen af en ansøgning om, at statsforvaltningen træffer afgørelse om transporten i forbindelse med samvær, anmoder statsforvaltningen normalt parterne om at indsende deres seneste tre måneders lønsedler og den seneste årsopgørelse. Disse økonomiske oplysninger indgår ved vurderingen af, om der er grundlag for at fravige udgangspunktet om, at transporten i forbindelse med samværet er et fælles ansvar for forældrene.

2.1.3. Forvaltningsretten

Statsforvaltningerne er underlagt det grundlæggende princip i forvaltningsretten, som kaldes official- eller undersøgelsesprincippet. Dette princip indebærer, at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed selv, eventuelt i samarbejde med andre myndigheder, at fremskaffe fornødne oplysninger om den foreliggende sag eller dog at foranledige, at private, navnlig parterne, medvirker til oplysning af sagen. En forvaltningsmyndighed har således pligt til at tilvejebringe et tilstrækkeligt fyldestgørende – retligt og faktisk – grundlag til, at der kan træffes en fuldt forsvarlig og lovlig afgørelse. Om en sag er tilstrækkeligt oplyst til,

at der kan træffes en afgørelse, beror på sagens karakter og på omstændighederne i sagen i øvrigt.

Andre myndigheders adgang til at videregive oplysninger om en persons indkomstforhold til statsforvaltningerne reguleres bl.a. af bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 8 (§§ 27-32). Er der tale om elektronisk behandling af sådanne oplysninger, gælder reglerne i persondataloven, jf. afsnit 2.1.4. nedenfor.

Forvaltningsmyndigheders adgang efter forvaltningsloven til at videregive oplysninger til andre myndigheder inden for den offentlige forvaltning afhænger af oplysningernes karakter. Det er den myndighed, der vil videregive oplysninger, som skal afgøre, om betingelserne for videregivelse er opfyldt i det konkrete tilfælde.

Oplysninger, som ikke er fortrolige, kan som udgangspunkt frit videregives.

Forvaltningslovens § 28 indeholder almindelige regler om forvaltningsmyndigheders adgang til at videregive fortrolige oplysninger til andre myndigheder. Bestemmelsen i § 28 bygger på en opdeling af de fortrolige oplysninger i oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold og andre fortrolige oplysninger (almindeligt fortrolige oplysninger). Karakteren af den fortrolige oplysning har betydning for, hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at oplysningen kan videregives til en anden myndighed.

Oplysninger om en persons private indkomst- og formueforhold vil som udgangspunkt have karakter af almindeligt fortrolige oplysninger og kan derfor videregives, når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for den modtagende myndigheds virksomhed eller for en afgørelse, som den pågældende myndighed skal træffe, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 3. Bestemmelsen indebærer, at sådanne oplysninger kan udveksles mellem forvaltningsmyndigheder, hvis der er sagligt behov for det. Visse oplysninger om en persons indkomst- og formueforhold kan dog være omfattet af forvaltningslovens § 28, stk. 1, om enkeltpersoners rent private forhold. Sådanne oplysninger kan videregives efter forvaltningslovens § 28, stk. 2, når den, oplysningen angår, har givet samtykke, når det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives, når videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår, eller når videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

Der vil normalt være en formodning for, at den myndighed, der anmoder om at få oplysninger udleveret, har et sagligt behov for oplysningerne. Hvis den myndighed, som skal udlevere oplysningerne, er i tvivl, må den rekvirerende myndighed anmodes om at redegøre nærmere for sit behov for at få de pågældende oplysninger.

Hvis statsforvaltningerne til brug for behandlingen af en sag om fastsættelse eller ændring af et bidrag eller en sag om transport af barnet i forbindelse med samvær har behov for at indhente oplysninger fra en anden myndighed om en persons indkomstforhold, vil den pågældende myndighed i overensstemmelse med det anførte som udgangspunkt være berettiget til at videregive oplysningerne i medfør af forvaltningslovens § 28, stk. 3.

I det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, er myndigheden efter forvaltningslovens § 31 i almindelighed også forpligtet til at videregive oplysningen, hvis en anden forvaltningsmyndighed anmoder om det.

2.1.4. Persondataloven

Persondataloven gælder for behandling – herunder videregivelse – af personoplysninger, som helt eller delvis foretages elektronisk, og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Ved ”personoplysninger” forstås enhver form for information, der kan henføres til en bestemt fysisk person.

Der er i persondatalovens § 5 fastsat en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, herunder bl.a. at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål. Herudover indeholder loven bl.a. mere specifikke regler om, hvornår en myndighed må behandle – herunder videregive – personoplysninger. Det afhænger af oplysningernes karakter og formålet med videregivelsen, hvilke regler myndighederne skal følge i det enkelte tilfælde.

Efter persondatalovens § 6 kan ikke-fortrolige oplysninger samt almindeligt fortrolige oplysninger bl.a. videregives, hvis det er nødvendigt som led i myndighedsudøvelse, jf. § 6, stk. 1, nr. 6. Herudover kan ikke-fortrolige og almindeligt fortrolige oplysninger bl.a. videregives, hvis det er nødvendigt for at varetage en berettiget interesse, der overstiger hensynet til den registrerede, jf. § 6, stk. 1, nr. 7. Efter lovens § 7 er der adgang til at videregive oplysninger om bl.a. helbreds-mæssige forhold, hvis videregivelsen eksempelvis er nødvendig for, at retskrav kan fastlægges, gøres gæl-

dende eller forsvares. Endvidere følger det af lovens § 8, at bl.a. oplysninger om væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold vil kunne videregives, når videregivelsen eksempelvis sker til varetagelse af private interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse.

Oplysninger om en persons indkomst- og formueforhold vil som udgangspunkt have karakter af almindeligt fortrolige oplysninger, og det vil derfor normalt bero på reglerne i persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 6 og 7, om der kan ske videregivelse af sådanne oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed.

Ligesom ved videregivelse efter forvaltningsloven er det den myndighed, der vil videregive oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for videregivelse er opfyldt i det konkrete tilfælde.

2.2. Justitsministeriets overvejelser om terminaladgang til økonomiske oplysninger om parter hos SKAT

I forbindelse med statsforvaltningernes behandling af sager om fastsættelse eller ændring af bidrag er det nødvendigt at indhente oplysninger om parternes økonomiske forhold. Behandlingen af disse sager er imidlertid ikke indrettet tidssvarende i forhold til digitaliseringen af den offentlige sektor. Behovet for at forenkle sagsbehandlingen aktualiseres også af det store antal bidragsafgørelser, der træffes hvert år. Justitsministeriet foreslår derfor, at der skabes mulighed for, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) i sager om fastsættelse og ændring af bidrag kan få terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger hos SKAT, herunder indkomstregistret.

Når statsforvaltningen i dag træffer afgørelse om et bidrags størrelse, lægges der ved lønmodtagere som udgangspunkt vægt på partens personlige indkomst før skat og arbejdsmarkedsbidrag med tillæg af eventuelle øvrige indtægter, f.eks. renteindtægter og aktieindkomst. Ved erhvervsdrivende lægger statsforvaltningen i dag vægt på virksomhedens/selskabets driftsmæssige resultat før skat med tillæg af partens eventuelle øvrige indtægter, f.eks. lønindkomst og renteindtægter.

Statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) vil med den foreslåede terminaladgang kunne tilvejebringe de relevante oplysninger om parternes økonomiske forhold hurtigt og uden at skulle henvende sig til skattemyndighederne eller andre. Efter Justitsministeriets opfattelse vil dette medvirke til at forenkle og effektivisere sagsbehandlingen. Terminaladgangen vil medføre, at de økonomiske oplysninger om parterne til brug for behandlingen af en sag om fastsættelse og ændring af et bidrag som hovedregel frem-

over vil blive indhentet på denne måde, og at disse oplysninger som udgangspunkt vil blive lagt til grund for afgørelsen. Det vil også medføre, at statsforvaltningen fremover vil tage udgangspunkt i en virksomheds/et selskabs skattepligtige resultat før skat (ved personlig virksomhed dog uden hensyntagen til valg af eventuel virksomhedsskatteordning) med tillæg af den erhvervsdrivendes eventuelle øvrige indtægter.

Som nævnt i afsnit 2.1.2. indhenter statsforvaltningen ofte oplysninger om parternes økonomiske forhold i sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil. Justitsministeriet foreslår derfor, at statsforvaltningen og justitsministeren (Familiestyrelsen) også i disse sager får terminaladgang til de nødvendige økonomiske oplysninger hos SKAT, herunder i indkomstregistret, på samme måde som i sager om fastsættelse og ændring af bidrag.

Lov om et indkomstregister, jf. lov nr. 403 af 8. maj 2006, pålægger arbejdsgivere m.v. at indberette oplysninger om indkomstforhold og arbejdsomfang til indkomstregistret. I bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2005-06, Tillæg A, side 3417 ff., anføres om baggrunden for at oprette registeret bl.a., at det ofte er forbundet med administrativt besvær for både myndigheder, borgere og virksomheder at få tilvejebragt de nødvendige oplysninger om borgernes indkomst. Samme oplysninger gives ofte til flere forskellige myndigheder. Formålet med indkomstregistret er derfor at skabe grundlag for regelforenklinger og at effektivisere administrationen.

Det anføres videre i bemærkningerne til lovforslaget, at der ved indførelse af et indkomstregister opnås en langt bedre systematisering af indsamlingen af oplysninger om indkomst og arbejdsomfang. De myndigheder m.v., som bruger de oplysninger, der indberettes til indkomstregistret, kan hente oplysningerne i indkomstregistret frem for selv at indhente oplysningerne hos borgerne, virksomhederne eller andre myndigheder.

En adgang til indkomstregistret er imidlertid ikke tilstrækkelig til at forenkle og effektivisere sagsbehandlingen i sager om fastsættelse og ændring af et bidrag. For at opnå dette vil det også være nødvendigt at få mulighed for terminaladgang til andre nødvendige økonomiske oplysninger hos SKAT, f.eks. årsopgørelser for personer og selskaber. Sådanne oplysninger er nødvendige for en fuldstændig oplysning af sagen. Det kan i den forbindelse yderligere nævnes, at det i bidragssager, hvor en part har bestemmende indflydelse i en virksomhed, der drives i selskabsform, er nødvendigt at få oplysninger om virksomhedens re-

sultat, ligesom det i alle tilfælde vil være nødvendigt at kunne indhente oplysninger om eventuel kapitalindkomst.

Som omtalt under afsnit 2.1.4. forudsætter persondataloven, at en række grundlæggende principper og specifikke regler om behandling, og herunder videregivelse, skal være opfyldt, før der kan ske videregivelse af personoplysninger.

Om den foreslåede terminaladgang til indkomstregisteret henvises nærmere til lov om et indkomstregister og forarbejderne hertil, hvoraf det som ovenfor nævnt bl.a. fremgår, at det er hensigten med dette register, at de myndigheder m.v., som bruger oplysninger, der indberettes til indkomstregisteret, kan hente oplysningerne fra registeret, således at der herved kan skabes grundlag for regelforenklinger og effektivisering af administrationen.

Den foreslåede adgang til øvrige nødvendige oplysninger hos SKAT vil normalt alene omfatte årsopgørelser samt kontrol- og udsøgningsblanketter (R 75), herunder også i forhold til selskaber som en part helt eller delvist ejer, samt oplysninger om partens formueforhold og eventuelt afkast heraf. Der er ikke med terminaladgangen til de nævnte oplysninger tilsigtet nogen fravigelse fra persondatalovens regler. Statsforvaltningerne og justitsministeren vil derfor alene få adgang til oplysninger hos SKAT i det omfang, dette er nødvendigt i forbindelse med behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag samt sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil. Senere behandling af oplysningerne om partens økonomiske forhold må ikke være uforenelig med dette formål. Som det fremgår af afsnit 2.1.3. og 2.1.4. foretages der allerede i dag efter reglerne herom i forvaltningsloven og persondataloven en videregivelse fra SKAT til statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) af de oplysninger, som er nødvendige ved behandling af sager om fastsættelse og ændring af bidrag samt sager om transport af barnet i forbindelse med samvær. Statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) vil således ikke med den foreslåede terminaladgang få adgang til andre eller flere oplysninger, end der allerede i dag er adgang til i medfør af forvaltningslovens og persondatalovens almindelige videregivelsesregler. Samtidig vurderes en sådan videregivelse mellem statslige myndigheder at ligge inden for rammerne af, hvad man med rimelighed må kunne forvente ved afgivelsen af oplysningerne til SKAT, da disse oplysninger allerede i dag bliver brugt på andre retsområder end beregning af skat – eksempelvis til brug for vurderingen af retten til en række offentlige ydelser. Det

kan i den forbindelse oplyses, at SKAT også konkret over for parter, f.eks. i forskudsopgørelser, oplyser, at de oplysninger, som SKAT har modtaget, behandles efter reglerne i persondataloven, og at oplysningerne videregives til andre offentlige myndigheder og private institutioner m.v., i det omfang lovgivningen kræver eller tillader dette.

I overensstemmelse med forarbejderne til lov om et indkomstregister vil den foreslåede adgang for statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) til dette register skulle udmøntes ved en aftale mellem på den ene side den dataansvarlige (SKAT) og på den anden side den pågældende forvaltningsmyndighed. Det er på samme måde ved dette lovforslag forudsat, at der også i forhold til den foreslåede adgang til øvrige oplysninger hos SKAT skal ske en nærmere udmøntning af denne adgang ved en tilsvarende aftale. Aftalen skal indgås under iagttagelse af reglerne i persondataloven om videregivelse af oplysninger. Ved denne aftale skal det bl.a. fastlægges nærmere, hvilke oplysninger, der skal være adgang til, og hvilken type adgang, der skal være tale om. Statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) vil kun være berettigede til at få adgang til oplysninger i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt og sagligt. I tvivlstilfælde vil Datatilsynets rådgivning blive indhentet.

Det bemærkes, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) i dag kun indhenter oplysninger om parter økonomiske forhold, når der foreligger en ansøgning om – eller en klage over – fastsættelse eller ændring af et bidrag og dermed en verserende sag om bidrag. Dette vil fortsat være tilfældet ved den foreslåede terminaladgang. Med henblik på, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) ikke får adgang til opslag i SKATs registre på samtlige personer, der indgår i registrene, men kun personer, der er parter i verserende sager, er det hensigten at søge terminaladgangen teknisk begrænset således, at det kun er muligt at foretage opslag på en person, der er part i en sag hos statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen).

Terminaladgangen vil kun give statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) adgang til at indhente oplysninger fra SKAT. Det skal ikke være muligt at indberette eller ændre oplysninger, og terminaladgangen er ikke til brug for samkøring eller kontrol af data. Terminaladgangen skal ske i form af enkeltforespørgsler og ikke i form af masseudtræk, batchkørsel og lignende. Det bemærkes, at udveksling af oplysninger om en parts økonomiske forhold skal ske i krypteret form. Endelig skal det sikres, at det kun

er de medarbejdere hos statsforvaltningen og justitsministeren (Familiestyrelsen), der behandler sager om fastsættelse og ændring af et bidrag, der får adgang til oplysninger. Dette skal bl.a. sikres via en lokal sikkerhedsadministrator og så vidt muligt ved brug af digital signatur eller lignende.

3. Processuel skadevirkning

3.1. Gældende ret

I mange sager, der behandles administrativt af det offentlige, er der kun én part – eksempelvis i sager om kontanthjælp, pension, boligsikring og lignende. I bidragsager er der derimod to parter med modsatrettede interesser.

I ansøgnings- og klagesager og i andre sager, der rejses på partens initiativ, har parten en særlig tilskyndelse til at bidrage til sagsoplysningen, og i praksis er det derfor sjældent, at parten nægter at medvirke. Sker det alligevel, kan myndigheden efter omstændighederne tillægge den manglende eller utilstrækkelige medvirken processuel skadevirkning. Det betyder, at myndigheden kan meddele parten, at sagen må afsluttes på det foreliggende grundlag, og mindre parten bidrager med de ønskede oplysninger. Forud for anvendelse af processuel skadevirkning bør myndigheden nærmere præcisere arten af de oplysninger, der ønskes, og eventuelt også vejlede parten om, hvordan oplysningerne kan fremskaffes.

Processuel skadevirkning vil i sager med flere parter som udgangspunkt kun kunne anvendes over for den part, der har rejst sagen. Hvor sagen er rejst af en modpart, vil parten således normalt ikke kunne blive mødt med processuel skadevirkning og vil ikke uden særlig hjemmel have en oplysningspligt. Det er almindeligt antaget, at parten ikke uden særlig hjemmel kan mødes med processuel skadevirkning over for oplysninger, som vil være særligt indgribende, belastende, besværlige eller omkostningskrævende for parten at skaffe. Ved vurderingen af, om en part kan pålægges processuel skadevirkning, bør der endvidere tages hensyn til myndighedens mulighed for på anden måde at tilvejebringe de oplysninger, som parten ikke følger en opfordring til at fremkomme med.

3.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet foreslår, at der skabes hjemmel til, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) kan træffe afgørelse på det foreliggende grundlag, hvis en part undlader at indsende de oplysninger om egne forhold, som statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) har bedt parten om at indsende (processuel skadevirkning).

Med den foreslåede terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger hos SKAT, herunder i indkomstregistret, jf. afsnit 2.2., vil statsforvaltningen og justitsministeren (Familiestyrelsen) fremover normalt indhente oplysninger om parternes økonomiske forhold på denne måde. Det vil derfor kun i begrænset omfang være nødvendigt at anmode parterne om at indsende oplysninger om egne forhold.

Imidlertid kan det være nødvendigt at anmode en part om oplysninger om partens økonomiske forhold, som SKAT ikke er i besiddelse af, eller oplysninger som ikke vedrører partens økonomiske forhold, eksempelvis oplysninger til brug for en afgørelse om tidspunktet for ændring af et bidrag.

Vurderes det, at det er nødvendigt at indhente en oplysning, og kan statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) ikke selv hente denne oplysning ved hjælp af terminaladgangen, kan statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) anmode den relevante part om at indsende oplysningen. Hvis parten (uanset om denne er ansøger eller modpart) herefter undlader at give oplysningen, foreslås det, at det skal være muligt at anvende processuel skadevirkning – eksempelvis ved, at den anden parts oplysninger lægges til grund for afgørelsen. Dette er dog ikke ensbetydende med, at den anden parts oplysninger ukritisk kan lægges til grund for afgørelsen. Endvidere skal det sikres, at sagen er tilstrækkeligt belyst, sådan at det er forsvarligt at træffe afgørelse i sagen.

Statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) må ikke stille urimelige krav til en part om at fremskaffe oplysninger om egne forhold. Hvis det er umuligt eller meget vanskeligt for en part at fremskaffe de oplysninger, som myndigheden har bedt om, må statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) vurdere, hvem af parterne der er nærmest til at bære risikoen herfor.

4. Månedsviis betaling

4.1. Gældende ret

Det fremgår af § 14, stk. 4, i lov om børns forsørgelse, at børnebidrag forfalder halvårsvis forud, medmindre statsforvaltningen bestemmer andet. Mange forældre ønsker dog, at børnebidrag forfalder månedsviis forud.

I retsvirkningsloven og ægteskabsloven er der ikke regler om, hvordan ægtefællebidrag forfalder til betaling. Efter mangeårig fast praksis forfalder ægtefællebidrag månedsviis forud.

4.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at børnebidrag ligesom ægtefællebidrag som udgangspunkt bør forfalde månedsviis, da mange forældre ønsker dette. Justitsministeriet foreslår derfor, at lov om børns forsørgelse bringes i overensstemmelse med den i praksis fungerende hovedregel med månedsviis forfald.

5. Klagefrist

5.1. Gældende ret

Det fremgår af § 21, stk. 1, i lov om børns forsørgelse, § 52 a, stk. 1, i retsvirkningsloven og § 58 a, stk. 1, i ægteskabsloven, at statsforvaltningens afgørelser om fastsættelse og ændring af et bidrag kan påklages til justitsministeren (Familiestyrelsen).

I bidragslovgivningen er der ikke klagefrister. Dette kan i visse situationer medføre, at en afgørelse om bidrag bliver ændret med lang tids tilbagevirkende kraft, uanset at en part allerede har indrettet sig på afgørelsen. I de fleste tilfælde indgiver parterne dog en eventuel klage kort tid efter statsforvaltningens afgørelse.

Der er ikke nogen almindelig forvaltningsretlig frist for udnyttelse af en klageadgang. Dette medfører, at klager over selv meget gamle bidragsafgørelser skal realitetsbehandles. Der er flere eksempler på sager, hvor afgørelsen påklages mange år efter statsforvaltningens afgørelse.

5.2. Justitsministeriets overvejelser

Efter Justitsministeriets opfattelse er det vigtigt, at parterne i en bidrags sag så vidt muligt kan indrette sig i tillid til en afgørelse om bidrag, og at parterne i videst muligt omfang ikke bliver mødt med krav om efterregulering.

Justitsministeriet foreslår derfor, at der indføres en klagefrist på et år, således at en klage over statsforvaltningens afgørelse om bidrag afvises, hvis fristen er overskredet. Det vurderes, at fristen på et år giver parterne rimelig tid til at overveje, om de ønsker at påklage en afgørelse.

Der bør dog i særlige tilfælde være mulighed for at behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen.

Det bemærkes, at forslaget om indførelse af en klagefrist ikke afskærer parterne fra at indgive en ny ansøgning til statsforvaltningen om ændring af et bidrag. Hvis statsforvaltningen i disse tilfælde vurderer, at der er grundlag for at ændre bidraget, vil det normalt alene have virkning for fremtiden. I bidragsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1302 af 11. december 2006 om behandling af sager om børnebidrag og ægtefællebidrag)

er det reguleret, fra hvilket tidspunkt en ændring af et bidrag har virkning.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Justitsministeriet forventer, at lovforslaget vil give statsforvaltningerne bedre mulighed for i sager om bidrag og i sager om transport af barnet i forbindelse med samvær at opnå en mere effektiv sagsbehandling og derved kortere sagsbehandlingstider.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for kommuner og regioner.

Der vil være etablerings- og vedligeholdelsesomkostninger forbundet med terminaladgangen. Da sagsbehandlingen i sager om bidrag ændres, og da sagsbehandlingstiderne forventes at blive kortere, er det forventningen, at etablerings- og vedligeholdelsesomkostningerne vedrørende IT-understøttelsen opvejes af forenklingen af sagsbehandlingen.

Lovforslaget har derfor ikke økonomiske konsekvenser af betydning for det offentlige.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Borgerne vil fremover i sager om bidrag og i sager om transport af barnet i forbindelse med samvær som udgangspunkt ikke behøve at indsende oplysninger om deres økonomiske forhold til statsforvaltningen. Der opnås derved en administrativ lettelse for borgerne.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danske Advokater, Danske FAMILIEadvokater, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Et barn to forældre, Familiens Forening, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningerne, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Kommunernes Landsforening (KL), Kvinderådet, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK), Mandekrisecentret, Mødrehjælpen, Red Barnet Danmark, Rigsombudsmanden i Grønland og Rigsombudsmanden på Færøerne.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/min-dre udgifter	Negative konsekvenser/mer-udgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	Statsforvaltningerne får bedre mulighed for i sager om bidrag og i sager om transport af barnet i forbindelse med samvær at opnå en mere effektiv sagsbehandling og derved kortere sagsbehandlingstider	Ingen af betydning
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Borgerne vil fremover i sager om bidrag og i sager om transport af barnet i forbindelse med samvær som udgangspunkt ikke behøve at indsende oplysninger om deres økonomiske forhold til statsforvaltningen. Der opnås derved en administrativ letelse for borgerne	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1 (lov om børns forsørgelse)*

Til nr. 1 (§ 14, stk. 4)

Den nugældende § 14, stk. 4, foreslås ændret sådan, at børnebidrag fremover forfalder månedsvis forud, medmindre statsforvaltningen efter ansøgning fra en af parterne bestemmer andet. Denne ændring berører ikke allerede fastsatte eller aftalte bidrag, men en part kan ansøge statsforvaltningen om ændring af bidragets forfaldstidspunkt.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 4.

Til nr. 2 (§ 16)

Ved lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love blev den hidtidige § 16 i lov om børns forsørgelse ophævet.

§ 16 indeholdt bl.a. følgende bestemmelse: "Statsamtet kan til enhver tid ændre et bidrag, hvis der fremkommer grundet begæring herom."

Baggrunden for lovændringen var bl.a. et ønske om at give justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om begyndelses- og ændringstidspunkter i sager om bidrag. Reglen om ændring af bidrag i lov om børns forsørgelse blev således ophævet og findes nu i bidragsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1302 af 11. december 2006 om behandling af sager om børnebidrag og ægtefællebidrag).

Lovændringen medførte ikke ophævelse af statsforvaltningens hjemmel til at ændre bidrag. Ophævelsen af bestemmelsen har imidlertid givet anledning til en vis tvivl om retstilstanden. Det foreslås derfor, at hjemlen genindsættes i loven.

Til nr. 3 (§ 20)

Det foreslås, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) får mulighed for at anvende processuel skadevirkning over for en part, der undlader at give de oplysninger om egne forhold, som myndigheden har bedt om. Statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) vil i disse tilfælde have mulighed for at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Dette vil bl.a. kunne indebære, at der i et vist

omfang træffes afgørelse til fordel for den anden part i sagen.

De oplysninger, som statsforvaltningen eller justitsministeren (Familiestyrelsen) kan anmode om, vil navnlig vedrøre parternes økonomiske forhold, men kan også vedrøre andre forhold – eksempelvis oplysninger om, hvorvidt der er fælles forældremyndighed eller ej, og hvor meget samvær der er med barnet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.

Til nr. 4 (§ 21, stk. 2)

En part kan efter § 21, stk. 1, i lov om børns forsørgelse klage over statsforvaltningens afgørelser om bidrag til justitsministeren (Familiestyrelsen).

Det foreslås, at der indføres en klagefrist på et år.

Hvis en klage indgives efter udløb af fristen, vil klagen fremover skulle afvises. Det foreslås dog, at justitsministeren (Familiestyrelsen) kan behandle en klage over en afgørelse om bidrag, hvis der er særlige omstændigheder.

I forhold til den foreslåede bestemmelse vil der bl.a. være adgang til at behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagefristen er udløbet, hvis en tidligere afgørelse er åbenbart urigtig, og dette skyldes, at den anden part har afgivet urigtige oplysninger eller har undladt at give relevante oplysninger til statsforvaltningen, og klageren først lang tid efter har fået kendskab dertil og straks derefter klager.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 5.

Til nr. 5 (§ 21, stk. 4)

Der foreslås indsat en hjemmel til, at statsforvaltningen og justitsministeren (Familiestyrelsen) kan få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos Told- og Skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

En adgang til SKATs registre, herunder indkomstregistret, vil kunne forenkle sagsbehandlingen i sager om fastsættelse og ændring af bidrag.

Det bemærkes i den forbindelse, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) med den foreslåede terminaladgang ikke vil være berettiget til at få adgang til andre eller flere oplysninger, end der allerede i dag er adgang til i medfør af forvaltningslovens og persondatalovens almindelige videregivelsesregler, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.3. og 2.1.4.

Den foreslåede adgang til indkomstregistret skal i overensstemmelse med forarbejderne til lov om et

indkomstregister udmøntes ved en aftale mellem på den ene side den dataansvarlige (SKAT) og på den anden side den pågældende forvaltningsmyndighed. Det er på samme måde ved dette lovforslag forudsat, at der også i forhold til den foreslåede adgang til øvrige oplysninger hos SKAT skal ske en nærmere udmøntning af denne adgang ved en tilsvarende aftale. Aftalen skal indgås under iagttagelse af reglerne i persondataloven om videregivelse af oplysninger. Ved denne aftale skal det bl.a. fastlægges nærmere, hvilke oplysninger, der skal være adgang til, og hvilken type adgang, der skal være tale om. Statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) vil kun være berettigede til at få adgang til oplysninger i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt og sagligt. I tvivlstilfælde vil Datatilsynets rådgivning blive indhentet.

Det bemærkes, at barnet anses som part i sager om fastsættelse og ændring af børnebidrag. Myndighederne har således også terminaladgang til økonomiske oplysninger om barnet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.

Til § 2 (retsvirkningsloven)

Til nr. 1 (§ 9 a)

Det foreslås, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) får mulighed for at anvende processuel skadevirkning over for en part, der undlader at fremskaffe oplysninger om egne forhold, som myndigheden har bedt om.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3, og til bemærkningerne til § 1, nr. 3.

Til nr. 2 (§ 52 a, stk. 2)

En part kan efter § 52 a, stk. 1, i retsvirkningsloven klage over statsforvaltningens afgørelser om bidrag til justitsministeren (Familiestyrelsen).

Det foreslås, at der indføres en klagefrist på et år i sager om bidrag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 5, og til bemærkningerne til § 1, nr. 4.

Til nr. 3 (§ 52 a, stk. 4)

Bestemmelsen er ny og giver statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) terminaladgang til økonomiske oplysninger hos SKAT, herunder indkomstregistret.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2, og til bemærkningerne til § 1, nr. 5.

F. t. l. vedr. børns forsørgelse m.v.

Til § 3 (ægteskabsloven)

Til nr. 1

Ved kongelig resolution af 23. november 2007 blev Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender nedlagt, og det familieretlige område blev overført til Justitsministeriet. Som konsekvens heraf ændres ægteskabslovens henvisninger fra ministeren for familie- og forbrugeranliggender til justitsministeren.

Til nr. 2 (§ 16, stk. 1, nr. 3)

Ved kongelig resolution af 23. november 2007 blev ægteskabslovens regler om vielser inden for de anerkendte og godkendte trossamfund overført fra kirkeministeren til justitsministeren. Som konsekvens heraf ændres henvisningen i § 16, stk. 1, nr. 3, fra kirkeministeren til justitsministeren.

Til nr. 3 (§ 25, stk. 2, og § 27, stk. 1 og 2)

Ved § 116, stk. 3, i lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer blev skiftelovens titel ændret til lov om skifte af fællesbo m.v. Det foreslås at bringe ægteskabslovens henvisninger til skifteloven i overensstemmelse hermed.

Til nr. 4 (§ 50, stk. 1)

Som et led i kommunalreformen blev de 14 statsamter og Københavns Overpræsidium (ved lov nr. 542 af 24. juni 2005 om regional statsforvaltning) nedlagt og sammenlagt til fem regionale statsforvaltninger fra den 1. januar 2007. Som følge heraf blev en del love konsekvensrettet, herunder ægteskabsloven. I § 50, stk. 1, i ægteskabsloven blev "statsamtet" dog ikke rettet til "statsforvaltningen", hvilket foreslås rettet med dette forslag.

Til nr. 5 (§ 58 a, stk. 2)

En part kan efter § 58 a, stk. 1, klage over statsforvaltningens afgørelser om bidrag til justitsministeren (Familiestyrelsen).

Det foreslås, at der indføres en klagefrist på et år i sager om bidrag.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 5, og til bemærkningerne til § 1, nr. 4, og § 2, nr. 2.

Til nr. 6 (§ 58 a, stk. 4)

Bestemmelsen er ny og giver statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) terminaladgang til økonomiske oplysninger hos SKAT, herunder indkomstregistret.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2, og til bemærkningerne til § 1, nr. 5, og til § 2, nr. 3.

Til nr. 7 (§ 58 c)

Det foreslås, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) får mulighed for at anvende processuel skadevirkning over for en part, der undlader at fremskaffe oplysninger om egne forhold, som myndigheden har bedt om.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3, og til bemærkningerne til § 1, nr. 3, og til § 2, nr. 1.

Til § 4 (forældreansvarsloven)

Til nr. 1 (§ 38, stk. 2)

Der foreslås indsat en hjemmel til, at statsforvaltningen og justitsministeren (Familiestyrelsen) kan få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos Told- og Skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.

En adgang til SKATs registre, herunder indkomstregistret, vil således kunne forenkle sagsbehandlingen i sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil.

Det bemærkes i den forbindelse, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) med den foreslåede terminaladgang ikke vil være berettiget til at få adgang til andre eller flere oplysninger, end der allerede i dag er adgang til i medfør af forvaltningslovens og persondatalovens almindelige videregivelsesregler, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.3 og 2.1.4.

Den foreslåede adgang til indkomstregistret skal i overensstemmelse med forarbejderne til lov om et indkomstregister udmøntes ved en aftale mellem på den ene side den dataansvarlige (SKAT) og på den anden side den pågældende forvaltningsmyndighed. Det er på samme måde ved dette lovforslag forudsat, at der også i forhold til den foreslåede adgang til øvrige oplysninger hos SKAT skal ske en nærmere udmøntning af denne adgang ved en tilsvarende aftale. Aftalen skal indgås under iagttagelse af reglerne i persondataloven om videregivelse af oplysninger. Ved denne aftale skal det bl.a. fastlægges nærmere, hvilke oplysninger, der skal være adgang til, og hvilken type adgang, der skal være tale om. Statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) vil kun være berettigede til at få adgang til oplysninger i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt og sagligt. I tvivlstilfælde vil Datatilsynets rådgivning blive indhentet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.

Til § 5

Bestemmelsens *stk. 1* fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. oktober 2009. Der er herved bl.a. taget hensyn til, at der skal være tid til at udstede de administrative forskrifter, der er nødvendige for at gennemføre den forenkling og effektivisering af sagsbehandlingen, der følger af forslaget.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2., skal den foreslåede terminaladgang udmøntes og afgrænses nærmere ved en aftale mellem på den ene side den dataansvarlige (told- og skatteforvaltningen) og på den anden side statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen). Derudover vil det i et vist omfang være nødvendigt at udvikle nye edb-programmer til brug for terminaladgangen. Det er ikke klarlagt, hvornår denne aftale m.v. foreligger. Justitsministeren bemyndiges derfor med *stk. 2*. til at bestemme en eventuel senere ikrafttræden for terminaladgangen.

Stk. 3 indeholder en overgangsbestemmelse, hvor efter den foreslåede klagefrist på et år kun finder anvendelse for afgørelser om bidrag, som statsforvaltningen træffer efter lovens ikrafttræden. Er afgørelsen truffet før lovens ikrafttræden, er der som hidtil ingen klagefrist.

De øvrige foreslåede bestemmelser om bl.a. månedsvis forfald forud og om processuel skadevirkning, finder således anvendelse i alle sager om bidrag, herunder også i klagesager hos justitsministeren (Familiestyrelsen), efter lovens ikrafttræden.

Til § 6

Bestemmelsens *stk. 1* vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

På Færøerne findes reglerne om børns forsørgelse i lov om børns retsstilling, der er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 367 af 29. november 1962. Visse senere ændringer af loven er ligeledes sat i kraft for Færøerne.

I Grønland findes reglerne om børns forsørgelse i lov nr. 197 af 16. juni 1962 om børns retsstilling i Grønland med senere ændringer. Lov om børns forsørgelse kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland.

Retsvirkningsloven, jf. lov nr. 56 af 18. marts 1925, finder anvendelse på Færøerne og i Grønland. Visse senere ændringer af loven gælder for disse landsdele.

Ægteskabsloven, jf. lov nr. 256 af 4. juni 1969, og enkelte senere ændringer heraf er sat i kraft for Færøerne og Grønland.

I *stk. 2* foreslås det, at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

I *stk. 3* foreslås det, at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger. § 16, stk. 1, nr. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 2, kan dog ikke sættes i kraft for Færøerne, da Færøerne har overtaget sagsområdet "folkekirken" og sagsområdet "andre trossamfund" med virkning fra den 29. juli 2007. Dette medfører, at det efter denne dato ikke længere er justitsministeren (Familiestyrelsen), men derimod de færøske myndigheder, der kan give præster i godkendte trossamfund på Færøerne bemyndigelse til at foretage vielser på Færøerne.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 352 af 15. maj 2003, som ændret ved § 7 i lov nr. 446 af 9. juni 2004, § 24 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 24 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

§ 14. ...

Stk. 4. Bidraget erlægges halvårsvis forud, medmindre andet bestemmes. Barnets bortadoption eller død medfører ikke fritagelse for nogen del af bidraget for den pågældende bidragsperiode.

1. I § 14, *stk. 4*, ændres »halvårsvis« til: »månedsvi«.

2. Efter § 15 indsættes:

»§ 16. Statsforvaltningen kan til enhver tid efter ansøgning ændre et bidrag.«

3. Efter § 19 indsættes i *kapitel 4*:

»§ 20. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller justitsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.«

§ 16. (Ophævet)

§ 20. (Ophævet)

Gældende formulering

§ 21. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsforvaltningernes behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. §§ 5, 6 og 8, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Lovforslaget

4. I § 21 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Klage skal indgives inden 1 år efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Justitsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

5. I § 21 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

§ 2

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbeholdning nr. 37 af 5. januar 1995, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 446 af 9. juni 2004, § 28 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og senest ved § 28 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 indsættes:

»§ 9 a. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller justitsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.«

Gældende formulering

§ 52 a. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsforvaltningernes behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. §§ 5, 6 og 8, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.

Lovforslaget

2. I § 52 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives inden 1 år efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Justitsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

3. I § 52 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

§ 3

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 504 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »Justitsministeren«, »ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »justitsministeren« og »ministeren for familie- og forbrugeranliggenders« til: »justitsministerens«.

2. I § 16, stk. 1, nr. 3, ændres »kirkeministeren« til: »justitsministeren«.

§ 16. Kirkelig vielse kan finde sted:

- 1) inden for folkekirken, når en af parterne hører til denne,
- 2) inden for de anerkendte trossamfund, når en af parterne hører til vedkommende trossamfund,
- 3) inden for andre trossamfund, når en af parterne hører til vedkommende trossamfund, og trossamfundet har præster, som af kirkeministeren er bemyndiget til at foretage vielser.

Stk. 2. ...

*Gældende formulering***§ 25. ...**

Stk. 2. Om formuedelingen gælder reglerne i skiftelovens § 69.

§ 27. Dør en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter § 23, inden omstødelse er sket, kan den efterlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve reglerne i skiftelovens § 69 bragt til anvendelse, og ægtefællen kan kræve godtgørelse efter § 26.

Stk. 2. Samme ret har den ægtefælle, der kan rejse sag efter § 24, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden fristerne i § 24, stk. 2, er udløbet. Hvis sagen er anlagt, og ægtefællen derefter dør, kan enhver af arvingerne kræve reglerne i skiftelovens § 69 bragt til anvendelse.

Stk. 3. ...

§ 50. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale herom, afgør retten spørgsmålet om bidragspligt, herunder spørgsmålet om pligtens varighed, medens statsamtet fastsætter bidragets størrelse. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, kan retten kun pålægge en ægtefælle bidragspligt for et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 10 år.

Stk. 2. ...

§ 58 a. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til ministeren for familie- og forbrugeranliggender. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 43, stk. 1 og 2, samt afgørelser om at imødekomme en anmodning efter § 43, stk. 3.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om statsforvaltningernes behandling af separations- og skilsmisssager, om vilkårsforhandling, om mægling efter § 41, om statsforvaltningernes behandling af sager om ægtefællebidrag efter §§ 50 og 53, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter, samt om klagers behandling. Det kan i disse regler bestemmes, at vilkårsforhandling bortfalder for en ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

Lovforslaget

3. I § 25, stk. 2, og § 27, stk. 1 og 2, ændres »skiftelovens« til: »lov om skifte af fællesbo m.v.«.

4. I § 50, stk. 1, ændres »statsamtet« til: »statsforvaltningen«.

5. I § 58 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Klage over en afgørelse om bidrag skal indgives inden 1 år efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Justitsministeren kan i særlige tilfælde behandle en klage over en afgørelse om bidrag, selv om klagen er indgivet efter udløb af fristen i 1. pkt.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Gældende formulering

§ 38. Statsforvaltningen træffer afgørelser om samvær og anden kontakt efter §§ 19-22 og 25.

Stk. 2. Indbringes en sag om forældremyndighed efter § 11 eller om barnets bopæl efter § 17 for retten efter § 40, kan hver forælder anmode om, at også spørgsmål om samvær og anden kontakt efter § 21, jf. § 19, og §§ 22 og 25 afgøres under retssagen. Det samme gælder under en sag efter § 14, stk. 1, når en ugift far ikke har haft del i forældremyndigheden og det er første gang, sag herom er indbragt for retten.

Lovforslaget

6. I § 58 a indsættes som stk. 4:

»*Stk. 4.* Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af bidrag efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

7. Efter § 58 b indsættes i *kapitel 5 a*:

»**§ 58 c.** Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af et bidrag efter denne lov anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give statsforvaltningen eller justitsministeren de oplysninger, der er nævnt i 1. pkt., kan der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag.«

§ 4

I forældreansvarsloven, jf. lov nr. 499 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 38 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Statsforvaltningen og justitsministeren kan til brug for behandlingen af sager om transport af barnet i forbindelse med samvær og om afholdelse af udgifter hertil efter denne lov få terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen, herunder i indkomstregistret.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Til lovforslag nr. L 106. Skriftlig fremsættelse (28. januar 2009)

Justitsministeren (Brian Mikkelsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om børns forsørgelse, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forældreansvarsloven (Terminaladgang til økonomiske oplysninger, klagefrist m.v.)

(Lovforslag nr. L 106).

Det overordnede formål med dette lovforslag er at effektivisere og forenkle behandlingen af sager om fastsættelse og ændring af underholdsbidrag på tre områder.

Det foreslås, at statsforvaltningerne og justitsministeren (Familiestyrelsen) til brug for behandlingen af bidragssager og sager om afholdelse af udgifter til transport af barnet i forbindelse med samvær kan få terminaladgang til de

nødvendige oplysninger om parternes økonomiske forhold hos told- og skatteforvaltningen (SKAT), herunder i indkomstregistret.

Det foreslås desuden, at der i bidragssager indføres en klagefrist på et år.

Endvidere foreslås det, at en parts manglende medvirken til oplysning af en bidragssag kan medføre, at der træffes afgørelse på det foreliggende grundlag (såkaldt processuel skadevirkning).

Endelig indebærer lovforslaget enkelte administrative og tekniske ændringer af bidragslovgivningen, bl.a. på grund af ressortomlægning m.v.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg herved anbefale forslaget til Det Høje Tings velvillige behandling.